

Wytyczne dla muzeów, galerii sztuki oraz innych instytucji kultury działających w obszarze polityki pamięci i ochrony dziedzictwa, w związku z planowanym ponownym otwarciem w stanie epidemii COVID-19

Niniejsze Wytyczne mają być wsparciem dla dyrekcji muzeów i innych wymienionych kategorii instytucji kultury w procesie przygotowania do ich ponownego otwarcia. Udostępnianie ma charakter stopniowy i dzieli się na trzy fazy.

Faza 1: Przejście z pracy zdalnej do stacjonarnej

Zadania realizowane przez instytucje powinny zostać podzielone tak, aby ich część – niewymagająca fizycznej obecności pracowników w siedzibie – mogła być jak najdłużej realizowana zdalnie.

Działania do zrealizowania:

1. zapewnienie pracownikom (ze szczególnym uwzględnieniem pracowników mających kontakt z publicznością) dostępu do środków ochrony indywidualnej (płyny dezynfekcyjne, maseczki, rękawiczki);
2. organizacja stanowisk pracy z uwzględnieniem wymaganego dystansu przestrzennego między pracownikami;
3. organizacja trybu pracy, z uwzględnieniem systemu zmianowego i rotacyjnego oraz niezbędnej rezerwy kadrowej (na wypadek podniesienia ryzyka epidemicznego);
4. przywrócenie dyspozycyjności poszczególnych służb, w tym – służb ochrony: w kolejnych fazach służba ochrony, we współpracy z innymi pracownikami, będzie odpowiadać za monitorowanie i przestrzeganie przez publiczność reżimu sanitarnego (np. zachowywania odstępów, używania płynów odkażających, maseczek); przygotowanie do tego zadania należy uwzględnić w szkoleniu stanowiskowym;
5. przygotowanie, w tym wyposażenie (w sprzęt, płyny dezynfekcyjne, kombinezony) zespołów (w oparciu o służby ochrony) odpowiedzialnych za przeprowadzanie procedur sanitarnych (np. odkażanie wnętrza);
6. zakup dodatkowego sprzętu monitorującego (np. kamery);

7. serwis i przegląd sprzętu wentylacyjno-klimatyzacyjnego (o ile przepisy sanitarne pozwolą na jego stosowanie);
8. doposażenie miejsc kontaktu bezpośredniego z publicznością (kasy, punkty informacji, także sklepy, punkty małej i dużej gastronomii, o ile przepisy sanitarne pozwolą na ich otwarcie) w dodatkowe zabezpieczenia (zwłaszcza przezroczyste przegrody);
9. skorygowanie i udostępnienie regulaminów zwiedzania;
10. szczególna troska o pracowników z grup bardziej narażonych na ryzyko epidemiczne.

Faza 2: Realizacja działań muzealnych bez bezpośredniego kontaktu z publicznością

Z uwagi na rozłożenie fazy 1 w czasie, aż do zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa zarówno dla pracowników, jak i zwiedzających, kontynuowane są następujące działania.

Działania do zrealizowania:

1. prowadzenie działalności podstawowej w sieci;
2. prowadzenie innych form działalności ustawowej muzeów i instytucji, nie wymagających bezpośrednich kontaktów z publicznością;
3. udostępnianie dla publiczności wyłącznie obszarów parkowych i ogrodowych, traktowane jako działanie testujące prawidłowość procedur i ich stosowania przez pracowników, ponadto – jako szacunek ryzyka finansowego, związanego z częściowym udostępnieniem (zwiększone koszty obsługi a potencjalnie zmniejszony dochód ze sprzedaży usług).

Faza 3: Otwarcie wnętrz muzealnych i wystawienniczych

Przejdzie do fazy 3 powinno uwzględnić fakt, że część zadań, niewymagających fizycznej obecności pracowników w siedzibie, nadal będzie realizowana zdalnie.

Przejdzie do fazy 3 wymaga łącznego spełnienia następujących warunków:

1. udostępnianie wnętrz będzie przez pewien okres podstawową formą działalności, równoległą do udostępniania on-line;
2. udostępnienie ekspozycji muzealnych i wystawienniczych musi odbywać się bez szkody dla zbiorów (przy podejmowaniu decyzji o udostępnianiu wnętrz należy uwzględnić, że wypełnianie wymogów sanitarnych może stać w kolizji z obowiązkiem opieki

konserwatorskiej nad zbiorami (używane do odkażania środki dezynfekcyjne są nieobojętne chemicznie i mają działanie korozyjne);

3. zwiedzanie rzeczywiste będzie limitowane, poprzez:
  - a. ograniczenie liczebności zwiedzających,
  - b. zapewnienie środków ochrony osobistej dla zwiedzających (np. płyny dezynfekcyjne),
  - c. ograniczenie godzin zwiedzania,
  - d. zmianę systemów rezerwacji,
  - e. odłożenie w czasie zwiedzania grupowego, a następnie stopniowe budowanie oferty dla różnych grup społecznych, przykładowo: dzień/godziny zwiedzania dla osób starszych, pracowników służby zdrowia, policjantów,
  - f. reorganizację (opracowanie specjalnych programów edukacyjnych dla mniejszych grup, prowadzenie zajęć na wolnym powietrzu) lub czasowa rezygnacja z działalności edukacyjnej in situ,
  - g. zmianę tras zwiedzania,
  - h. odłożenie w czasie wykorzystania multimediiów i innych urządzeń aktywowanych dotykiem (np. audio-guide'y),
  - i. odłożenie w czasie możliwości korzystania z szatni,
  - j. odłożenie w czasie udostępnienia przestrzeni handlowych i edukacyjnych, mieszczących się w budynkach,
  - k. zaniechanie lub ograniczenie wydarzeń dla większych grup ludzi (wernisaży, finisaży, pikników, targów, przeglądów, konferencji naukowych, itd.); muzea ze względu na swoją rolę społeczną, skojarzenie z przyjemnym spędzaniem czasu, w poczuciu bezpieczeństwa własnego i bliskich, nie mogą pozwolić na sytuację, w której udostępnianie ich przestrzeni wywoła w opinii społecznej przekonanie o zwiększonym ryzyku zachorowalności,
4. stopniowy powrót do różnych form udostępniania będzie również okresem „oswajania” publiczności z nowymi warunkami zwiedzania, czasem badania jej nowych preferencji i podejmowania elastycznych zmian oferty edukacyjnej (np. z możliwością większego wykorzystania działań plenerowych). Stąd też ogromna rola odpowiednio dobranej strategii komunikacji zewnętrznej.

Uzgodnienia z właściwymi terytorialnie służbami sanitarno-epidemiologicznymi

Przygotowanie udostępnienia muzeów, galerii sztuki i innych instytucji to przede wszystkim odpowiedzialność i kompetencja dyrektorów poszczególnych placówek. Należy jednak pamiętać o konieczności podejmowania konsultacji i uzgodnień ze służbami sanitarnymi. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zwrócił się do Głównego Inspektora Sanitarnego z prośbą o powiadomienie podległych GIS służb sanitarno-epidemiologicznych, że dyrektorzy muzeów, galerii sztuki i innych instytucji kultury będą dążyli do nawiązania kontaktu z właściwymi terenowo inspektoratami sanitarno-epidemiologicznymi w celu uzyskania potwierdzenia prawidłowości projektowanych zasad udostępniania muzeów i innych instytucji kultury dla publiczności, po okresie ich całkowitego zamknięcia w związku ze stanem epidemii. Biorąc pod uwagę skalę zaangażowania służb sanitarnych, rekomendujemy przedstawianie im do zaopiniowania wyłącznie konkretnych projektów, dostosowanych do sytuacji poszczególnych instytucji, co ułatwi wzajemną współpracę (<https://gis.gov.pl/>).

Podajemy również spis kontaktów, które mogą być dla Państwa użyteczne jako źródło wiarygodnych, aktualizowanych informacji bądź – doradztwa w zakresie indywidualnych rozwiązań:

- <https://www.gov.pl/web/koronawirus>
- <https://www.gov.pl/web/kultura/tarcza-antykryzysowa-dla-kultury>
- <https://nimosz.pl/aktualnosci/koronawirus.html>

(oprac.: Departament Dziedzictwa Kulturowego MKiDN,
Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów)